

MILOŠEVIĆ SASLUŠAVA BIVŠEG KANADSKOG AMBASADORA

Author: Michael Farquhar

Usprkos tome što se i dalje žali na zdravstvene tegobe, bivši jugoslavenski predsjednik ostao je u sudnici, gdje ispituje bivšeg diplomatu koji je bio svjedok raspada zemlje. Bivši jugoslavenski predsjednik Slobodan Milošević nastavio je ovoga tjedna dokazni postupak obrane tako što je – povodom optužbi koje se tiču ratova u Hrvatskoj i Bosni – pred sud kao svjedoka izveo i bivšeg kanadskog ambasadora u Beogradu.

Džejms Biset (James Bissett) je dužnost ambasadora u Jugoslaviji obavljao od listopada/oktobra 1990. do lipnja/juna 1992. Riječ je o razdoblju tokom kojeg su Slovenija, Hrvatska i Bosna istupile iz jugoslavenske federacije, pri čemu je u sve tri države nakon toga uslijedio – rat.

Svjedok je rekao da se Miloševića nepravедno prikazuje kao izazivača krize, odnosno da je okrivljeni neumorno nastojao sačuvati jedinstvenu Jugoslaviju.

Također je komentirao i tadašnji porast napetosti na Kosovu, koji će kulminirati potkraj devedesetih, izbijanjem opće pobune i zračnim udarima NATO-a. Smisao potonje operacije bilo je zaustavljanje etničkog čišćenja, za koje se Miloševića također tereti.

Biset je naglasio da pred sudom ne zastupa kanadsku vladu, koja je također sudjelovala u bombardiranju. Samu vojnu intervenciju on je opisao kao „užasan čin“.

Milošević je, usprkos tome što se žali na narušavanje ionako lošeg zdravlja, ispitao svjedoka. Ranije tog dana je pred sudom govorio o „buci u glavi“, rekavši da mu se stanje „pogoršalo“.

Suci su ovoga tjedna odbacile zahtjev okrivljenog da privremeno bude pušten na slobodu kako bi se u Moskvi liječio od visokog tlaka i ostalih tegoba. (Vidi tekst „Odbijen Miloševićev zahtjev za odlazak u Moskvu“, iz ovojednog izdanja Dnevnika Tribunala.)

Okrivljeni je međutim pokazao nespremnost da svoju obranu – u slučaju odsustvovanja sa suđenja iz zdravstvenih razloga – prepusti, kako je to inače predviđeno, službenom braniocu Stivenu Keju (Steven Kay).

Biset je rekao i da je, po njegovom mišljenju, međunarodna zajednica mogla učiniti mnogo više kako bi se spriječio raspad Jugoslavije i ratovi koji su uslijedili tokom devedesetih. Istakao je i kako je pogotovo Njemačka pridonijela rasplamsavanju krize, budući da se upravo ona najodlučnije zalagala za „preuranjeno“ priznanje nezavisnosti Hrvatske i Slovenije.

Svjedok je negirao tezu optužbe da je Milošević – budući da mu je kao tadašnjem predsjedniku Srbije moć u formalnom smislu bila ograničena – događajima upravljao zahvaljujući neformalnoj kontroli koju je uspostavio nad federalnim organima, uključujući Jugoslavensku narodnu armiju (JNA).

„Nisam vidio nijedan dokaz za to“, kaže Biset.

Svjedok se također usprotivio navodima po kojima je Srbija 1989. Kosovu ukinula pravo na vlastitu policiju i obrazovni sustav. On je promjene u regiji pripisao povlačenju Albanaca iz jugoslavenskih institucija, koje je uslijedilo u znak protesta zbog ukidanja prava veta, koje im je prije toga bilo zagarantirano amandmanima na srpski ustav.

Operaciju bombardiranja kojom je 1999. okončana kosovska kriza Biset je opisao kao puku „priliku za NATO da, uoči svog 50. rođendana, pokaže kako još uvijek predstavlja korisnu i upotrebljivu silu“.

Nakon što ga je u nekoliko navrata kritizirao zbog trošenja vremena na beznačajne pojedinosti i već iznesene stavove, sudac Patrik Robinson (Patrick Robinson) je prekinuo Miloševićovo ispitivanje Biseta.

Tokom unakrsnog ispitivanja, tužilac Džefri Najs (Geoffrey Nice) nastojao je prikazati Biseta kao nepouzdanog i nekritički prosrpski orijentiranog svjedoka, zapitavši ga u jednom trenutku: „Vi prikupljate dokaze za Srbe i vjerujete svemu što čujete ukoliko to ide njima u prilog, zar ne?“

„Istina je da mislim da je srpska strana demonizirana“, odgovorio je svjedok.

Najs je također ukazao na Bisetove nekadašnje kritike izrečene na račun Haškog tribunala, kao i na to da je svjedok suđenje Miloševiću u jednoj prilici nazvao „staljinističkom predstavom“. Biset je priznao da je to rekao, ali i dodao da više ne misli tako.

Prethodno je ovoga tjedna pred sudom okončano svjedočenje Marka Atlagića, koji je postao članom hrvatskog Sabora neposredno prije no što se ta zemlja usredotočila na stjecanje nezavisnosti.

Atlagić, po nacionalnosti Srbin, već je govorio o tome kako je spomenuto razdoblje protekao u znaku antisrpskih osjećanja, napada na pravoslavne svetinje i nostalgije za marionetskom fašističkom vladom koju su tokom Drugog svjetskog rata u Zagrebu instalirali nacisti.

Iako je priznao da su zločini činjeni na obje strane, svjedok je ovoga tjedna nastavio govoriti o tome kako su sukobe u Hrvatskoj zapravo izazvale hrvatske paravojne formacije, dok su lokalni Srbi „uglavnom bili protiv ratne opcije“.

Svjedok je rekao i da se jedan od incidenata koji se spominje i u optužnici protiv Miloševića – navodni napad srpskih snaga na selo Škabrnju, studenoga/novembra 1991., u kojem je stradalo 38 civila nesrpske nacionalnosti – desio samo zbog toga što su hrvatske paravojne formacije s te lokacije granatirale okolinu i napadale jugoslavenske snage. Atlagić je dodao i da su pripadnici hrvatskih paravojnih formacija koristili civile kao živi štit.

On je priznao da je optužnica protiv Miloševića točna u onom dijelu u kojem spominje napad koji je na selo Bruška i zaselak Marinović izvršen sljedećeg mjeseca, i u kojem je stradalo 10 ljudi (od kojih su devet bili Hrvati). Međutim, istakao je i da su počinioci tog zločina zapravo bili pripadnici „neregularnih skupina“ iz susjednog sela.

Saslušanje se potom nastavilo iza zatvorenih vrata, kako bi se Atlagiću omogućilo otkriti svoje izvore podataka, koji su ga uputili u zbivanja na području ili u neposrednoj blizine njegove izborne jedinice (Benkovac).

Svjedok je rekao i kako „sumnja“ da su u incidentu u Škabrnji sudjelovali dobrovoljci iz Srbije. Ostao je pri tome i nakon što mu je Najs iznio rezultate istrage koju je provela JNA, a na osnovu kojih bi se reklo da je to itekako moguće.

Atlagić je odbacio i navode srpskog političara iz Hrvatske, Milana Babića, iz kojih proizlazi da je rukovodstvo hrvatskih Srba bilo neka vrsta zarobljenika srpskih i jugoslavenskih vlasti. Svjedok je izjavio da Babić „nije pouzdan čovjek“, dodajući kako je vjerojatno ili ucijenjen, ili mu je naređeno što da govori.

Milošević je ovoga tjedna ponovo zatražio da mu se hitno saopći hoće li mu biti odobreno i dodatno vrijeme za iznošenje obrane. Vijeće ga je pak podsjetilo na raniju raspravu o tom pitanju, kada je odbilo produžiti postupak ukoliko optuženi svoje vrijeme ne bude koristio dovoljno efikasno. Stoga je sudac Robinson sada samo konstatirao da se u tom pogledu „u međuvremenu ništa nije promijenilo“.

Milošević je također primijetio kako je od njegovog prvog zahtjeva sudu da izda obavezujuće naloge bivšem američkom predsjedniku Bilu Klintonu (Bill Clinton) i bivšem zapovjedniku NATO-a, Vesliju Klarku (Wesley Clark) – kojima će ih primorati da svjedoče – proteklo više godina.

Sudac Robinson je Miloševića podsjetio na to da sudsko vijeće na taj zahtjev može odgovoriti samo ukoliko je on i formalno podnesen, uz sve neophodne podatke. A Kej je izjavio kako njegov tim ovoga tjedna planira predati pisani zahtjev za Klintona.

Suđenje će biti nastavljeno 27. velječe/februara.

Michael Farquhar je izvještač IWPR-a.

Location: [Serbia](#)
[Kosovo](#)
[Croatia](#)
[Bosnia and Herzegovina](#)

Topic: [Courtside](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/milo%C5%A1evi%C4%87-saslu%C5%A1ava-biv%C5%A1eg-kanadskog-ambasadora>